

On luonnostaan lahjakkaita juoksijoita, ja on lahjattomia. Erikoiskoulutuksella lahjattomat voivat parantaa juoksuaan, mutta hyviksi eivät tule koskaan.

On luonnostaan lahjakkaita taiteilijoita, ja on lahjattomia. Erikoiskursseilla lahjattomat voivat parantaa taitojaan, mutta hyviksi eivät tule koskaan.

Sama koskee kaikkia osaamisen lajeja.

On luontaisia johtajia, ja on lahjattomia. Johtajakoulutuksilla lahjattomat voivat parantaa osaamistaan, mutta hyviksi eivät tule koskaan.

Elinkeinoelämässä ja yritystoiminnassa luontaiset johtajaominaisuudet punnitaan päivittäin. Huipulle valikoituu eritasoisia johtajalahjakkuuksia.

Julkisella sektorilla tilanne on toinen. Puolueen jäsenkirja ja ”oikeat” poliittiset suhteet tasoittavat tietä johtajiksi täysin lahjattomillekin.

Kaupallisista johtajakoulutuksista on tullut miljardibisnes maailmalla. Se todistaa epätoivoa. Ne eivät tee lahjattomista hyviä johtajia. Niillä täytetään muodollisia vaatimuksia. Ne vapauttavat nimittäjät vastuusta, kun ”sopivia” nimitetään johtajiksi.

Sattuu että muodollisesti pätevä johtaja kuitenkin paljastuu vaarallisen lahjattomaksi. Hänet on pakko siirtää. Virkamiesjohtajaakaan ei voi erottaa, jollei hän ole syyllistynyt virkavirheeseen. Kyvyttömyys ei ole virkavirhe. Ratkaisuksi jää tarjota hänelle virkaa, jonka hän itse hyväksyy. On nähty, että hän hyväksyy vain tehtävän, joka antaa viisinkertaisen palkan ja kymmenkertaisesti alaisia.

Tällä tavalla ministeriöiden alaisten valtionyhtiöiden ja virastojen johtajiksi nousee muodollisesti päteviä kyvyttömiksi todettuja, lahjattomia ja epäpäteviä johtajia.

Liikenneministeriö on malliesimerkki. Sen alaisuudessa on useita valtionyhtiöitä täynnä johtajantuoleja. Tarpeen vaatiessa ministeriö on perustanut jopa uusia virastoja, joiden johtoon kyvyttömiksi osoittautuneet ovat suostuneet siirtymään. Samalla on voitu siirtää ministeriössä hankalia vastuukenttiä uusien virastojen kannettaviksi kuten esimerkiksi Finavia, Trafi ja Liikennevirasto. Tulokset ovat sen mukaiset. Ja kansa maksaa.

Pääjohtajana on esimerkiksi ylioppilaaksi 19-vuotiaana, kandidaatiksi 24-vuotiaana, ja sen jälkeen seitsemällä ”Johdon koulutuskurssilla pätevoitynyt”. Tulos on sen mukainen.

Virkamiesjohtajiksi edenneiden liikemiestaidot ovat sen mukaisia. Valtio vaatii virastoilta ja valtionyrityksiltä kustannusvastaavuutta ja voittoa. Virkamiesjohtajille se merkitsee monopoliasemaan turvautuen hintojen korottamista ja uusien maksujen keksimistä. Kun ylihinnoittelun seurauksena asiakkaat vähenevät, hintoja ja maksuja korotetaan, minkä seurauksena asiakkaat vähenevät entisestään, ja hintoja ja maksuja korotetaan taas...

Jollette usko, katsokaa vaikkapa vain Trafia, liikennevirastoa ja Finaviaa!